

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYALAR MINISTIRLIGI**

**BERDAQ ATÍNDAĞÍ QARAQALPAQ MÁMLEKETLIK
UNIVERSITETI**

«TASTÍYÍQLANDÍ»
Berdaq atındağı QMU
rektori A.Reymov
“ ” 2024-jıl

**KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXANLAR DÁSTÚRI HÁM
BAHALAW KRITERYASÍ**

**61010200 - Sport iskerligi (iskerlik túrleri boyınsha) tálim baǵdarı
(kurash hám futbol ushın)**

NÓKIS-2024

Dástúr Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universitetiniń oqıw - metodikalıq keńesinde kórip shıǵılǵan hám maqullanǵan. 2024-jıl ____-____-____-sanlı bayanı.

Dúziwshiler:

N.A.Qaypov	- Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti “Dene mádeniyatı” fakulteti dekanı, p.i.k, docent.
A.S.Sultansuynov	- Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti “Dene mádeniyatı teóriyası hám metodikası” kafedrası baslıǵı, b.i.b.f.d. (PhD), w.a docent.
A.K.Kuralbaev	- Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti “Dene mádeniyatı teóriyası hám metodikası” kafedrası w.a docent, (PhD)
R.M.Xalekov	- Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti “Dene mádeniyatı teóriyası hám metodikası” kafedrası assistenti

Recenzentler:

A.Q.Utepbergenov	- Ajiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogika instituti, “Dene mádeniyatı” fakulteti dekanı, b.i.k, professor.
B.Q.Erimbetov	- Ózbekston mámleketlik dene tárbiya hám sport universiteti Nókis filialı direktori p.i.b.f.d (PhD), professor.

2024-2025 oqıw jılı qabıllawı ushın abiturientlerden qabıl etiletuǵın
kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlardıń normativ talapları, bahalaw kriteriyaları
hám ótkeriw tártibi

KIRISIW

Jámiyetimizde salamat turmıs tárizin qalıplestiriw, xalıqtıń, ásirese keleshek áwladtıń dene tárbiyası hám ǵalabalıq sport penen úzliksiz shuǵıllanıwı ushın zaman talaplarına say shárt-shárayatlar jaratıw, sport jarısları arqalı jaslarǵa óz shıdamlılıǵı, kúshi hám múmkinshiliklerine bolǵan isenimdi bekkemlew, mártlik hám ana watanǵa sadıqlıq sezimleriniń kámal tabıwı, sonıń menen birge, jaslar arasınan intalı sportshılardı tańlap alıw jumısların sistemalı shólkemlestiriw hám de dene tárbiyası hám ǵalabalıq sporttı jáne de rawajlandırıwǵa baǵdarlangan keń kólemli jumıslar ámelge asırılıp atır.

Ózbekstan Respublikasında dene tárbiyası hám ǵalabalıq sporttı jáne de rawajlandırıw, xalıqtıń barlıq qatlamları, ásirese jaslardı dene tárbiya hám sport penen úzliksiz shuǵıllanıwǵa baǵdarlaw, mámleketimizde usıǵan baylanıslı jaratılǵan sharayatlardan nátiyjeli paydalanıw hám onı ámelge asırıw zárúrli áhmiyetke iye bolıp esaplanadı. Mámleketimizde usı tarawdıń rawajlanıwına qaratılǵan qatar normativ - huqıqıy hújjetler qabıl etilgen hám turmısqa nátiyjeli qollanılıp kelinibekte.

Atap aytqanda, Ózbekstan Respublikası “Dene tárbiyası hám sport haqqında”ǵı, “Bilimlendiriw haqqında”ǵı nızamları, “Kadrlar tayarlaw milliy baǵdarlaması”, Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń 2020 jıl 24 yanvar daǵı “Ózbekstan Respublikasında dene tárbiya hám sporttı jáne de jetilistiriw hám ǵalabalaıǵın asırıw is-ilajları haqqında” ǵı PF-5924-sanlı Pármanı, Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń 2020-jıl 4-noyabrdegi “Kurash milliy sport túrin rawajlandırıw hám onıń xalıq-aralıq abroyın jáne de asırıw ilajları haqqında”ǵı PQ-4881-sanlı qararı, 2021-jıl 24-dekabrdegi “Mámleketlik joqarı oqıw orınlarınıń akademiyalıq hám shólkemlestiriw ǵárezsizligin támiyinlew boyınsha qosımsha is-ilajları haqqında”ǵı, PQ-60-san qararı, 2022-jıl 3-noyabrdaǵı "Dene tárbiyası hám sport tarawında kadrlardı tayarlaw hámde ilimiy izertlewler sistemasın jánede jetilistiriw is-ilajları haqqında"ǵı PQ-414-san qararları dálil bola aladı.

61010200 - Sport iskerligi (iskerlik túrleri boyınsha) tálim baǵdarı (kurash hám futbol) boyınsha kásiplik (dóretiwshilik) imtixan dástúri, Sport mektepleri hámde Respublika Olimpiya hám paralimpiya sport túrlerine tayarlaw oraylarınıń dene tárbiyası hám sport baǵdarlamaları tiykarında dúzilgen bolıp, abituriyentlerdiń fizikalıq shınıǵıwlardı orınlawdaǵı ámeliy háreket, kónlikpe hám tájriybeler dárejesin anıqlaw hám de bahalawǵa mólsherlengen.

Dástúrde kásiplik (dóretiwshilik) imtixandı ótkeriw tártibi, abituriyentlerdiń bilim, kónlikpe hám tájriybelerine qoyılǵan talaplar hám de olardı bahalaw kriteriyaları óz sawleleniwin tapqan.

DÁSTÚRDIŇ MAQSETI HÁM WAZÍYPALARI

Dástúrdıń tiykargı maqseti - abiturientlerdiń dene tárbiyası hám sport tarawına say iyelengen bilim, kónlikpe hám qánigelik tájriybeleri (fizikalıq hám sport túrleri boyınsha ulıwma hám arawlı tayarlıq) dárejesin belgilengen kriteriyalar tiykarında anıqlaw hám de bahalawdan ibarat bolıp esaplanadı.

Ózbekstan Respublikası Ministrler kabinetiniń 2017 jıl 20 iyundaǵı 393-sanlı qararı menen tastıyqlanǵan “Ózbekstan Respublikası Joqarı oqıw orınları bakalavriyat tálim baǵdarına studentlerdi qabıllaw tártibi hám qaǵıydaları haqqında”ǵı Nızamǵa muwapıq 2024/2025 oqıw jılında Qaraqalpaq mámleketlik universitetine Sport iskerligi (iskerligi baǵdarları boyınsha kurash, futbol) tálim baǵdarları boyınsha qabıllaw daǵaza etilgen.

Joqarıdaǵı tálim baǵdarınan yaǵnıy sport iskerligi (iskerligi baǵdarları boyınsha kurash, futbol) boyınsha kóp ballı bahalaw sisteması tiykarında kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlar ótkeriledi (sport túrleri boyınsha normativ talaplar hám bahalaw kriteriyaları qosımsha etiledi).

Abiturientler tańlaǵan sport túrinen kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlardı tapsıradı.

Kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlardı ótkeriwde hár bir abiturientten óz qábiletin joqarı dárejede kórsete alıw múmkinshiligine iye boladı.

Sport túrleri boyınsha kásiplik (dóretiwshilik) imtixan ballarınıń maksimal jıyındısı sınaq nátiyjelerine kóre - 156 balldı quraydı.

Tańlaǵan sport túri boyınsha normativ talaplar sport túrleriniń ózgesheliklerine tiyisli shınıǵıwlardan dúzilgen.

KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXANDÍ ÓTKERIW TÁRTIBI

Kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlardı ótkeriw arawlı islep shıǵılǵan normalardı qabıllawdan ibarat. Imtixannıń hár bir bólegin tapsırıw joqarı fizikalıq júkleme (nagruzka) hám emoncional zorıǵıwdı talap etedi. Sonı esapqa alǵan halda abiturentlerge qolaylıq hám óz imkaniyatların joqarı dárejede kórsete biliwleri ushın múmkinshilik jaratıw maqsetinde kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlar toparlarǵa bólingen halda ótkeriledi hám de bir neshe imkaniyattıń eń jaqsı nátiyjesi tańlap alınadı.

Kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlar tómendegi tártipte ótkeriledi:

a) abiturenttiń topar dizimi hám pasportı tekserilgenen keyin ol imtixan tapsırıw ushın usınıs etiledi;

b) hár bir abiturent tańlaǵan sport túri talaplarına say túrde sport kiyiminde bolıwı kerek;

v) pán komissiyası baslıǵı hám imtixandı qabıl etiwshiler abiturentlerge imtixanlardı tapsırıw tártibi hám qaǵıydaları boyınsha túsinik beredi;

g) hár bir abiturentke sport kiyimin kiyiw, shınıǵıwlarıdı orınlawǵa tayarlanıw (razminka) hám imtixan tapsırıwǵa tayarlanıw ushın waqıt beriledi;

d) hár bir normativ tapsırılǵannan keyin abiturent tárepinen kórsetilgen nátiyje hám oǵan qoyılǵan tiyisli (bahalaw kriteriyalarına muwapıq túrde) ball daǵaza etiledi;

e) barlıq normativler qabıl etilgeninen keyin abiturentlerge kásiplik (dóretiwshilik) imtixandı toplanǵan ulıwma balları daǵaza etiledi;

j) kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlardı qayta tapsırıwǵa ruxsat etilmeydi;

z) kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlarǵa keshigip kelgen abiturentler kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlardı tapsırıwǵa qoyılmaydı.

**2024-2025 OQIW JILÍ USHÍN “FUTBOL” QÁNIGELIGI BOYÍNSHA
KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXANLARÍNÍN NORMATIV
TALAPLARÍ HÁM BAHALAW KRITERYALARÍ (KÚNDIZGI)
(Fizikalıq tayarlıq boyınsha- 63 ball)
(Er balalar)**

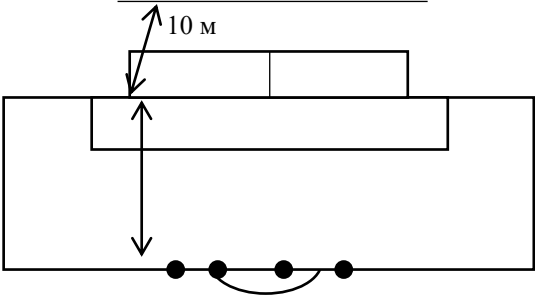
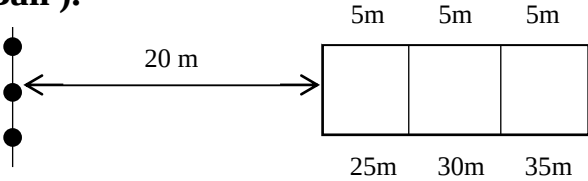
1	400 m. ge juwırıw (21 ball) (minut, sekund)				
№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball
1	1,00,00 shekem	21	12	1,10,01-1,11,00	10
2	1,00,01-1,01,00	20	13	1,11,01-1,12,00	9
3	1,01,01-1,02,00	19	14	1,12,01-1,13,00	8
4	1,02,01-1,03,00	18	15	1,13,01-1,14,00	7
5	1,03,01-1,04,00	17	16	1,14,01-1,15,00	6
6	1,04,01-1,05,00	16	17	1,15,01-1,16,00	5
7	1,05,01-1,06,00	15	18	1,16,01-1,17,00	4
8	1,06,01-1,07,00	14	19	1,17,01-1,18,00	3
9	1,07,01-1,08,00	13	20	1,18,01-1,19,00	2
10	1,08,01-1,09,00	12	21	1,19,01-1,50,00	1
11	1,09,01-1,10,00	11			
2	Eki ayaqta turǵan orınnan tepsinip uzınlıqqa sekiriw (21 ball) (sm)				
№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball
1	260 joqarı	21	12	209-205	10
2	259-255	20	13	204-200	9
3	254-250	19	14	199-195	8
4	249-245	18	15	194-190	7
5	244-240	17	16	189-185	6
6	239-235	16	17	184-180	5
7	234-230	15	18	179-175	4
8	229-225	14	19	174-170	J
9	224-220	13	20	169-165	2
10	219-215	12	21	164-100	1
11	214-210	11			
3	Maki tárizli juwırıw 4x10 metr. (21 ball) (sekund)				
№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball
1	9,00 shekem	21	12	10,01-10,10	10
2	9,01-9,10	20	13	10,11-10,20	9
3	9,11-9,20	19	14	10,21-10,30	8
4	9,21-9,30	18	15	10,31-10,40	7
5	9,31-9,40	17	16	10,41-10,50	6
6	9,41-9,50	16	17	10,51-10,60	5
7	9,51-9,60	15	18	10,61-10,70	4
8	9,61-9,70	14	19	10,71-10,80	3
9	9,71-9,80	13	20	10,81-10,90	2
10	9,81-9,90	12	21	10,91-13,00	1
11	9,91-10,00	11	22		

(Qızlar ushın)
Fizikalıq tayarlıq boyınsha- 63 ball

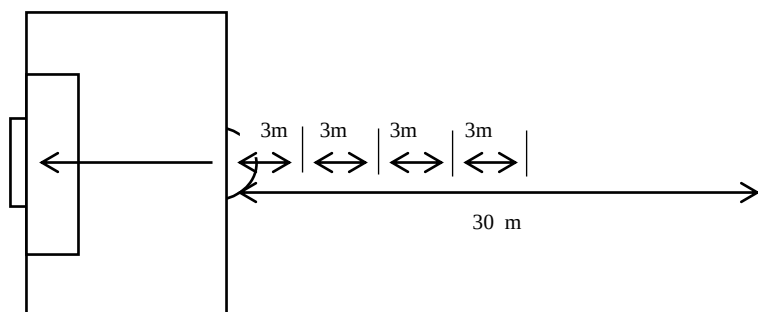
1	400 m. ge juwırıw (21 ball) (minut, sekund)				
№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball
1	1,10,00 shekem	21	12.	1,21,01-1,22,00	10
2	1,11,01-1,12,00	20	13.	1,22,01-1,23,00	9
3	1,12,01-1,13,00	19	14.	1,23,01-1,24,00	8
4	1,13,01-1,14,00	18	15.	1,24,01-1,25,00	7
5	1,14,01-1,15,00	17	16.	1,25,01-1,26,00	6
6	1,15,01-1,16,00	16	17.	1,26,01-1,27,00	5
7	1,16,01-1,17,00	15	18.	1,27,01-1,28,00	4
8	1,17,01-1,18,00	14	19.	1,28,01-1,29,00	3
9	1,18,01-1,19,00	13	20.	1,29,01-1,30,00	2
10	1,19,01-1,20,00	12	21.	1,30,01-2,50,00	1
11	1,20,01-1,21,00	11	22.		
2	Eki ayaqta turǵan orınnan tepsinip uzınlıqqa sekiriw (21 ball) (sm)				
№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball
1	230 joqarı	21	12.	179-175	10
2	229-225	20	13.	174-170	9
3	224-220	19	14.	169-165	8
4	219-215	18	15.	164-160	7
5	214-210	17	16.	159-155	6
6	209-205	16	17.	154-150	5
7	204-200	15	18.	149-145	4
8	199-195	14	19.	144-140	J
9	194-190	13	20.	139-135	2
10	189-185	12	21.	134-100	i
11	184-180	11	22.		
3	Máki tárizli juwırıw 4x10 metr. (21 ball) (sekund)				
№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball
1	10,00 shekem	21	12.	11,01-11,10	10
2	10,01-10,10	20	13.	11,11-11,20	9
3	10,11-10,20	19	14.	11,21-11,30	8
4	10,21-10,30	18	15.	11,31-11,40	7
5	10,31-10,40	17	16.	11,41-11,50	6
6	10,41-10,50	16	17.	11,51-11,60	5
7	10,51-10,60	15	18.	11,61-11,70	4
8	10,61-10,70	14	19.	11,71-11,80	J
9	10,71-10,80	13	20.	11,81-11,90	2
10	10,81-10,90	12	21.	11,91-14,00	1
11	10,91-11,00	11	22.		

**2024-2025 OQIW JILÍ USHÍN “FUTBOL” QÁNIGELIGI BOYÍNSHA
KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXANLARÍNÍN NORMATIV
TALAPLARÍ HÁM BAHALAW KRITERYALARÍ (KÚNDIZGI)
(Er balalar)**

Futbol qánigeligi boyınsha - 93 ball

No	Test normalarınıń mazmunı	
1	Dárwazaǵa toptı tebiw (20 ball). Vertikal boyınsha ekige bólingen dárwazanıń kórsetilgen tárepine 16,5 m aralıqtan háreketsiz turǵan toptı 4 márte tebedi. Top dárwaza sızıǵın hawada kesip ótiwi hám dárwazadan keminde 10 m uzaq aralıqqa barıp túsiwi kerek.	
	Nátiyje	Ball
	4 márte	20 ball
	3 márte	15 ball
	2 márte	10 ball
	1 márte	5 ball
	0 márte	0 ball
2	Toptı uzaq aralıqqa anıq uzatıw (18 Ball). Uzaq aralıqqa anıq 5 x5 kvadratdaǵı maydanǵa háreketsiz turǵan toptı 3 retten tebiledi. Túrli aralıqtan (25 m, 30 m, 35 m) anıq kvadratqa túsken toplar bahalanadı.	
	Nátiyje	Ball
	35 m den 3 márte	18 ball
	35 m den 2 márte	12 ball
	35 m den 1 márte	6 ball
	30 m den 3 márte	15 ball
	30 m den 2 márte	10 ball
	30 m den 1 márte	5 ball
	25 m den 3 márte	12 ball
	25 m den 2 márte	8 ball
	25 m den 1 márte	4 ball
	25 m den 0 márte	0 ball

- 3 **Toptı ústinler aralap alıp júriw hám dárwazaǵa tebiw (28 Ball).**
 Járiyma maydanı sızıǵınan 30 m uzaqlıqtaǵı belgiden baslap toptı alıp júredi, hám de bir-birinen 3 m aralıqta ornatılǵan 4 ústindi háreketlenip aldab ótiwi shárt. Ústinlerdi aldab ótkennen, járiyma maydanı sırtınan dárwazaǵa tebiledi. Top álbette dárwaza sızıǵın kesip ótiwi shárt. waqıt toptı alıp júriwi menen baslanıp, top dárwaza sızıǵın kesip ótiwi menen toqtatıladı. Eger top dárwazaǵa túspe, imtixan tapsırıwshı bahalanbaydı.

Imtixan tapsırıwshıǵa eki múmkinshilik beriledi. Bul testti orınlawda ketetuǵın waqıt hám toptı dárwazaǵa anıq túsiriw bahalanadı.

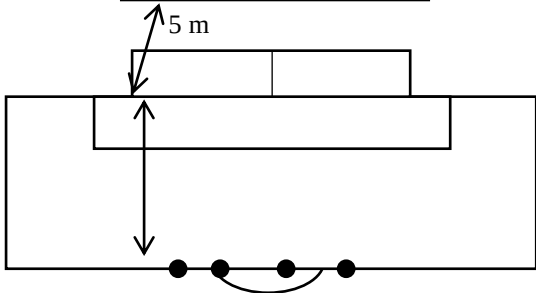
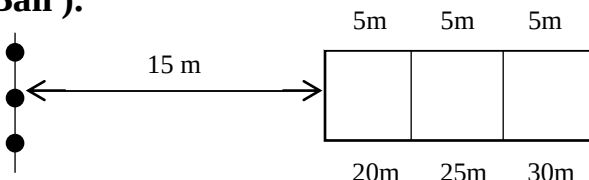
№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball
1.	7,00 shekem	28	11.	7,46-7.50	18	21.	7.96-8.00	8
2.	7,01-7.05	27	12.	7,51-7.55	17	22.	8.01-8.05	7
3.	7,06-7.10	26	13.	7,56-7.60	16	23.	8.06-8.10	6
4.	7,11-7.15	25	14.	7,61-7.65	15	24.	8.11-8.15	5
5.	7,16-7.20	24	15.	7,66-7.70	14	25.	8.16-8.20	4
6.	7,21-7.25	23	16.	7,71-7.75	13	26.	8.21-8.25	3
7.	7,26-7.30	22	17.	7,76-7.80	12	27.	8.26-8.30	2
8.	7,31-7.35	21	18.	7,81-7.85	11	28.	8.31-10.30	1
9.	7,36-7,40	20	19.	7,86-7.90	10			
10.	7,41-7.45	19	20.	7.91-7.95	9			

4 **30 m aralıqta toptı alıp júriw (27 ball).**

Imtixan tapsırıwshı eki urınısta toptı 30 m aralıqta alıp júriw háreketlerin orınlaydı. Eń jaqsı imkaniyat esapqa alınadı. Toptı alıp júriwde imtixan tapsırıwshınıń ayaǵı keminde 3 márte topqa tiyiw arqalı háreketleniwi kerek. Eger 3 márteden kem háreketti ámelge asırsa urınıs esaplanbaydı.

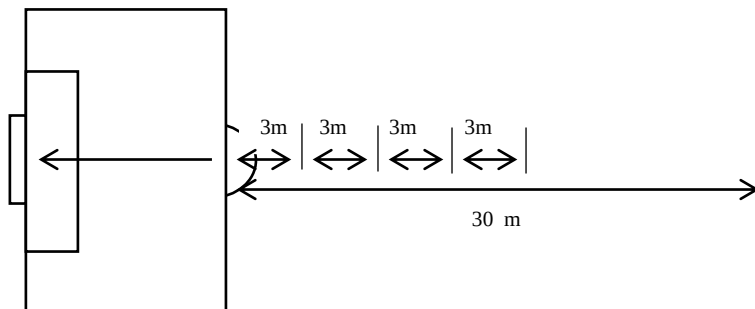
№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball
1.	4,29 shekem	27	10.	4,54-4,56	18	19.	4,81-4,83	9
2.	4,30-4,32	26	11.	4,57-4,59	17	20.	4,84-4,86	8
3.	4,33-4,35	25	12.	4,60-4,62	16	21.	4,87-4,89	7
4.	4,36-4,38	24	13.	4,63-4,65	15	22.	4,90-4,92	6
5.	4,39-4,41	23	14.	4,66-4,68	14	23.	4,93-4,95	5
6.	4,42-4,44	22	15.	4,69-4,71	13	24.	4,96-9,98	4
7.	4,45-4,47	21	16.	4,72-4,74	12	25.	4,99-5,01	3
8.	4,48-4,50	20	17.	4,75-4,77	11	26.	5,02-5,04	2
9.	4,51-4,53	19	18.	4,78-4,80	10	27.	5,05-5,50	1

(Qız balalar ushın)
Futbol qánigeligi boyınsha - 93 ball

№	Test normalarınıń mazmunı	
1	Dárwazaǵa toptı tebiw (20 ball). Vertikal boyınsha ekige bólingen dárwazanıń kórsetilgen tárepine 16,5 m aralıqtan háreketsiz turǵan toptı 4 márte tebedi. Top dárwaza sızıǵın hawada kesip ótiwi hám dárwazadan keminde 5 m uzaq aralıqqa barıp túsiwi kerek.	
		
	Nátiyje	Ball
	4 márte	20 ball
	3 márte	15 ball
	2 márte	10 ball
	1 márte	5 ball
	0 márte	0 ball
2	Toptı uzaq aralıqqa anıq uzatıw (18 Ball). Uzaq aralıqqa anıq 5x5 kvadratdaǵı maydanǵa háreketsiz turǵan toptı 3 retten tebiledi. Túrli aralıqtan (20 m, 25 m, 30 m) anıq kvadratqa túsken toplar bahalanadı.	
		
	Nátiyje	Ball
	30 m den 3 márte	18 ball
	30 m den 2 márte	12 ball
	30 m den 1 márte	6 ball
	25 m den 3 márte	15 ball
	25 m den 2 márte	10 ball
	25 m den 1 márte	5 ball
	20 m den 3 márte	12 ball
	20 m den 2 márte	8 ball
	20 m den 1 márte	4 ball
	20 m den 0 márte	0 ball

3 Toptı ústinler aralap alıp júriw hám dárwazaǵa tebiw (28 Ball).

Járiyma maydanı sızıǵınan 30 m uzaqlıqtaǵı belgiden baslap toptı alıp júredi, hám de bir-birinen 3 m aralıqta ornatılǵan 4 ústindi háreketlenip aldab ótiwi shárt. Ústinlerdi aldab ótkennen, járiyma maydanı sırtınan dárwazaǵa tebiledi. Top álbette dárwaza sızıǵın kesip ótiwi shárt. waqıt toptı alıp júriwi menen baslanıp, top dárwaza sızıǵın kesip ótiwi menen toqtatıladı. Eger top dárwazaǵa túspe, imtixan tapsırıwshı bahalanbaydı.

Imtixan tapsırıwshıǵa eki múmkinshilik beriledi. Bul testti orınlawda ketetuǵın waqıt hám toptı dárwazaǵa anıq túsiriw bahalanadı.

№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball
1.	7,70 shekem	28	11.	8,16-8.20	18	21.	8,66-8.70	8
2.	7,71-7,75	27	12.	8,21-8.25	17	22.	8,71-8.75	7
3.	7,76-7,80	26	13.	8,26-8.30	16	23.	8,76-8,80	6
4.	7,81-7,85	25	14.	8,31-8.35	15	24.	8,81-8.85	5
5.	7,86-7,90	24	15.	8,36-8,40	14	25.	8,86-8,90	4
6.	7,91-7.95	23	16.	8,41-8.45	13	26.	8,91-8,95	3
7.	7,96-8.00	22	17.	8,46-8.50	12	27.	8,96-9,00	2
8.	8,01-8.05	21	18.	8,51-8.55	11	28.	9,01-11,30	1
9.	8,06-8.10	20	19.	8,56-8.60	10			
10.	8,11-8.15	19	20.	8,61-8.65	9			

4

30 m aralıqta toptı alıp júriw (27 ball).

Imtixan tapsırıwshı eki urınısta toptı 30 m aralıqta alıp júriw háreketlerin orınlaydı. Eń jaqsı imkaniyat esapqa alınadı. Toptı alıp júriwde imtixan tapshırıwshınıń ayaǵı keminde 3 márte topqa tiyiwi arqalı háreketleniwi kerek. Eger 3 urınıstan kem háreketti ámelge asırsa urınıs esaplanbaydı.

№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball	№	Nátiyje	Ball
1.	4,69 shekem	27	8.	4,94-4,96	18	19.	5,21-5,23	9
2.	4,70-4,72	26	9.	4,97-4,99	17	20.	5,24-5,26	8
3.	4,73-4,75	25	10.	5,00-5,02	16	21.	5,27-5,29	7
4.	4,76-4,78	24	11.	5,03-5,05	15	22.	5,30-5,32	6
5.	4,79-4,81	23	12.	5,06-5,08	14	23.	5,33-5,35	5
6.	4,82-4,84	22	13.	5,09-5,11	13	24.	5,36-5,38	4
7.	4,85-4,87	21	14.	5,12-5,14	12	25.	5,39-5,41	3
8.	4,88-4,90	20	15.	5,15-5,17	11	26.	5,42-44	2
9.	4,91-4,93	19	16.	5,18-5,20	10	27.	5,45-6,50	1

(Er balalar)

Fizikalıq tayarlıq boyınsha- 63 ball

Normativler			Ballar																Ballar
			16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
1.	Turnikke asılıwda 90° müyeshti uslaw (sek)	90 kg shekem	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	15	16	15	14-0
		+90 kg artıq	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	5	6	5	4-0
2.	Turnikke tartılıw (márte)	90 kg shekem	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4-0
		+90 kg artıq	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0

3.KÓPIR JAĠDAYÍNDÁ BAS ÁTRAPÍNDÁ AYLANÍW (uliwma 15 ball)

Iyiliwshenlik dárejesine 3 ball	Oń hám shep táreplerge aylanıwǵa 12 ball
-qollar hám bastı durıs jaylaspaǵanı ushın; -ayaqlardıń nadurıs jaylasıwı; -bel bóliminiń tómén iyiliwi ushın; Har bir texnikalıq qáte ushın 1 járiyma ball beriledi.	-qollar hám bas bir orında gewdeni hár bir tárepke birdey kóriniste 3 márteden aylanıwı ushın ballar bólistiriledi; Hár bir xato aylana ushın 2 jarima ball beriledi.

4.KÓPIR JAĠDAYÍNA TÚSIW HÁM KÓPIR JAĠDAYÍNAN ASÍP ÓTIW (uliwma 16 ball)

Kópir jaǵdayına túsiw hám turıw dárejesine 4 ball -kópir jaǵdayına túsiwde bas gilemge tiyse; - qollardıń nadırıs gilemge qoyılıwı; - bel bóliminiń tómén iyiliwı ushın; - asıp ótiwdegi tezliktiń tóménligi; Har bir texnikalıq qáte ushın 1 járiyma ball beriledi.	Kópir jaǵdayınan asıp ótiw dárejesine 12 ball Kópir jaǵdayınan asıp ótiwde 4 márte imkaniyat beriledi, hár bir asıp ótkeni ushın ballar bólistiriledi. Hár bir asıp ótpegenligi ushın 3 járiyma ball beriledi.
---	--

(Qız balalar ushin)

Fizikalıq tayarlıq boyınsha- 63 ball

Normativler			Ballar																Ballar
			16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
1.	Gorizontál jaǵdayda qollarǵa tayanıp tirsek buwınların búǵıw hám jazıw. (otjimaniya) (márte)	70 kg shekem	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	15	16	15	14-0
		+70 kg joqarı	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6-0
2.	Shalqansha jatqan halda qollar bas arqasında gewdeni kóteriw. (press) (márte)	70 kg shekem	32	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16-0
		+70 kg joqarı	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10-0

3.KÓPIR JAĠDAYÍŊDA BAS ÁTRAPÍŊDA AYLANÍW (uliwma 15 ball)

Iyiliwshenlik dárejesine 3 ball	Óń hám shep táreplerge aylanıwǵa 12 ball
-qollar hám bastı durıs jaylaspaǵanı ushın; -ayaqlardıń nadurıs jaylasıwı; -bel bóliminiń tómén iyiliwi ushın; Har bir texnikalıq qáte ushın 1 járiyma ball beriledi.	-qollar hám bas bir orında gewdeni hár bir tárepke birdey kóriniste 3 márteden aylanıwı ushın ballar bólistiriledi; Hár bir nadurıs aylana ushın 2 járiyma ball beriledi.

4.KÓPIR JAǴDAYÍNA TÚSIW HÁM KÓPIR JAǴDAYÍNAN ASÍP ÓTIW (ulıwma 16 ball)	
Kópir jaǵdayına túsiw hám turıw dárejesine 4 ball	Kópir jaǵdaynan asıp ótiw dárejesine 12 ball
-kópir jaǵdayına túsiwde bas gilemge tiyse; -qollardı nadurıs gilemge qoyılıwı; - bel bóliminiń tómen iyiliwi ushın; -asıp ótiwdegi tezliktiń tómenligi; Har bir texnikalıq qáte ushın 1 járiyma ball beriledi.	Kópir jaǵdaynan asıp ótiwde 4 márte imkaniyat beriledi, hár bir asıp ótkeni ushın ballar bólistiriledi. Hár bir asıp ótpegenligi ushın 3 járiyma ball beriledi.

**2024-2025 OQÍW JÍLÍ USHÍN “KURASH” QÁNIGELIGI BOYÍNSHA
KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXANLARÍNÍN NORMATIV
TALAPLARÍ HÁM BAHALAW KRITERYALARÍ (KÚNDIZGI)
(Er balalar hám qızlar ushın)**

Kurash qánigeligi boyınsha- 93 ball

1. ÓZIN-ÓZI JÍǴÍLWDAN QORǴAW (ulıwma 24 ball)		
8 ball	8 ball	8 ball
Óń tárepke jıǵılıwdan qorǵaw	Shep tárepke jıǵılıwdan qorǵaw	Arqaǵa jıǵılıwdan qorǵaw
-táreplerge nadurıs turıwı -gilemge qattı túsiw, -bas gilemge tiygen halda gilemge túsiw. -sekiriw jeterli dárejede biyikke kóterilmew, -qaptal táreplerge jıǵılıwında taz benen qol aralığı úlken yamasa kishiligi, -háreketler texnikalıq tárepten nadurıs orınlanıwı. -jıǵılıwda dizeler bir-birine tiyiwi -táreplerge ulıwma jıǵıla almasa, Hár bir texnikalıq qátelik ushın 1 járiyma ball beriledi.	-jıǵılıwda tirsekler menen túsiwi. -gilemge jelkesi menen urılıwı, -gilemge bası menen urılıwı, -arqaǵa jıǵılıwda ayaqlar nadurıs túsiwi, -jıǵılıwda taz benen qol aralığı úlkenligi, -jıǵılıwda taz benen qol aralığı kishiligi, -háreket texnikalıq tárepten nadurıs orınlanıwı, -arqaǵa jıǵılıwda tirsekler menen túsiw, Hár bir texnikalıq qátelik ushın 1 járiyma ball beriledi.	
2. AYAQLAR JÁRDEMINDE ORÍNLANATUǴÍN USÍLLAR (ulıwma 27 ball)		
9 ball	9 ball	9 ball
1. Chil usılı óń tárep hám shep tárepke	2. Supurma usılı óń tárep hám shep tárepke	3. Qo'shsha usılı óń tárep hám shep tárepke taslawlar
-turıw jaǵdayı nadurısılıǵı ushın, -usılǵa kirisiwdegi kemshiligi ushın, -usıldardı orınlawda burılıw jaǵdayı ushın, -sherigin uslawdaǵı kemshiligi ushın, - qol hám ayaqlar bir-birine say túrde háreketde bolmawı, -sherikti uslawda qátelikke jol qóyılsa, -usıllardı shep tárepke orınlay almawı yamasa tómen orınlaǵanı ushın, -usıllardı orınlawda sherigine jaraxat jetkezse, -usıldı texnikalıq tárepten nadurıs orınlaǵanı ushın, Hár bir texnikalıq qátelik ushın 1 járiyma ball beriledi.		-abiturienttiń sherigine salıstırǵanda nadurıs turıw jaǵdayı, - abiturienttiń bel bawın nadurıs baylawı, -abiturent yaktakdan tuwrı uslay almawı, -usıldı shep tárepke orınlay almawı, -usıldı orınlawda ayaqlardıń nadurıs háreketleniwi, -taslaw áhmiyetli texnikalıq qáteler menen orınlansa, -usıldı shep tárepke tómen orınlaǵanı ushın, -sheriginiń jeńi yamasa jaǵasınan uslawdaǵı kemshiligi ushın, -usıldı texnikalıq tárepten nadurıs orınlawı, Hár bir texnikalıq qátelik ushın 1 járiyma ball beriledi.

3. QOLLAR JÁRDEMINDE ORÍNLANATUĞÍN USÍLLAR (ulıwma 24 ball)		
8 ball	8 ball	8 ball
1. Jelke usılı, ońǵa hám shep tárepke	2. Eki jeńinen ustap jelkeden asırıp taslaw ońǵa hám shep tárepke	3. Jeńi hám jaǵasınnan uslap oń hám shep tárepke taslawlar
- bel bawın baylawda kemshilikke jol qoysa; - turıw jaǵdayınıń qateligi; - sherigin ózine tartqandaǵı kemshiligi; - ayaqlar jaylasıwı nadurıs jaǵdayda turıwı; - dizelerdi búgiwi hám kóteliriwi tómennligi; - taz-san buwını qarsılasınıń ishine kirmewi; - sherigin nadurıs taslasa; - sheriginiń jeńlerinen uslawda kemshilikke jol qoysa; Hár bir texnikalıq qátelik ushın 1 járiyma ball beriledi.		- turıw jaǵdayınıń qateligi; - sherigin uslawdaǵı kemshilikleri; - sherigin kótergendegi kemshiligi; - ayaqlar jaylasıwı nadurıs jaǵdayda turıwı; - dizelerdi búgiwi hám kóteriliwi tómennligi; - bel-taz buwını qarsılasınıń ishine kirmewi; - sherigin jelkeden emes basınan asırıp taslasa; - usıldı shep tárepke tómenn yamasa orınlay almawı; Hár bir texnikalıq qátelik ushın 1 járiyma ball beriledi.
Túsindirme: -Joqarıda kórsetilgen texnikalıq usıllardı orınlawda, hár-bir abiturient ushın óz salmaǵına teń qarsılas tańlanadı. Abiturient tárepinen texnikalıq usıllar durıs orınlansa ulıwma maksimal 75 ball beriledi.		
4. BELLESIW (ulıwma 18 ball)		
- kurash kiyimindegi kemshiligi; - jarısqa tán sálemlesiw qateligi; - bel bawın nadurıs baylawı; - turıw jaǵdayınıń qateligi; - sherigine qol tirep júriwi; - tóreshige yamasa sherigine qopal hárezet etkeni ushın; - bellesi w barısında gilemnen shıqqanı ushın; - sheriginiń ayaǵınan uslaǵanı ushın; - texnikalıq-taktikalıq usıllarınıń tómennligi; Hár bir texnikalıq qátelik ushın 2 járiyma ball beriledi.		Túsindirme: -bellesi w barısında hár-bir abiturient ushın óz salmaǵına teń qarsılas saylanadı. -abiturient tárepinen jarıs qaǵıydalarınan shıqqan halda bellesi wler (texnikalıq-taktikalıq usıllar) durıs orınlansa ulıwma maksimal 18 ball beriledi.

**Dene mádeniyatı teoriiyası
hám metodikası kafedrası
başlıǵı, b.i.b.f.d. (PhD)**

A.S.Sultansuynov